

Toespraak rector Paul De Knop, nieuwjaarsevent VLIR-UOS 2015

Waarde Collega's,
Chers Collègues,
Dear Colleagues,
Queridos Companeros de trabajo,

Gelukkig nieuwjaar,
meilleurs vœux pour le nouvel an,
best wishes for 2015,
feliz ano

Heeft u ooit al eens een groep ganzen zien vliegen?

Weet u waarom ze voor lange afstanden een V-formatie gebruiken?

Omdat ze daardoor veel energie besparen.

Elke gans die met zijn vleugels slaat zorgt immers voor een opwaartse kracht voor de vogels die volgen.

En wanneer de voorste gans moe is zorgt een andere voor aflossing.

Een mooi voorbeeld van het belang van samenwerking. Het was dr. Robert McNeish, een leraar wetenschappen uit Baltimore, die in 1972 'Lessons from the Geese' schreef, waarin hij het gedrag van ganzen linkte aan het belang van samenwerking.

Het is misschien wat oneerbiedig als ik VLIR-UOS 'de ganzenclub' noem. Maar net zoals ik met verbazing naar een groep ganzen kijk, ben ik even verwonderd over de kracht van samenwerking onder de vleugels van VLIR-UOS.

VLIR-UOS zet principieel in op samenwerking en gaat daarin verder dan alle andere financierende organisaties. Het gaat om samenwerking tussen instellingen, disciplines en continenten.

Zo'n verre gaande samenwerking is echter niet evident. Je moet immers elkaars taal leren spreken, administratieve verschillen overbruggen en vooral: leren openstaan voor andere manieren van denken.

Waarom kiest VLIR-UOS dan voor die aanpak?

Omdat we door samenwerking het best antwoorden kunnen vinden op de globale maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan. Onderzoek over alle grenzen heen, dat zoekt naar oplossingen en dat de beschikbare expertise maximaal inzet.

Dergelijke samenwerking kost tijd, net zoals ganzen pas optimaal beginnen vliegen eens ze op grote hoogte zijn. Neem nu de Institutionele Samenwerkingsprogramma's van VLIR-UOS. Die duren meer dan 10 jaar. Dat is een eeuwigheid in beleidstermen, maar niet voor veranderingsprocessen.

In 2014 liep de tienjarige samenwerking af tussen de University of the Western Cape in Zuid-Afrika en vier Vlaamse universiteiten. Bij de start in 2003 was de Zuid-Afrikaanse universiteit zo goed als bankroet. Tien jaar later staat ze in de top tien van Afrikaanse universiteiten. Oud-rector Brian O'Connell zegt hierover: "Dit alles komt door de bevestiging en steun die we kregen van de collega's uit België. We hebben die Vlaamse hulp aangenomen en iets uitzonderlijks gecreëerd."

Het is maar één voorbeeld van de impact van samenwerking.

Maar in tijden van crisis bestaat de tendens om de groep te verlaten en alleen te vliegen. We hebben in 2013 samen de storm van de budgetonzekerheid moeten trotseren. Nu vliegen we flinke besparingen tegemoet. Zolang we de krachten blijven bundelen staan we sterk.

Mag ik u in 2015 een goede vlucht toewensen? Samen weliswaar.